

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.335.2025
Warszawa, 02 września 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam odpowiedź na interpelację nr 11512 Pani Posłanki Bożeny Lisowskiej *w sprawie odmowy uznania przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku egzekucji z wyroku Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie.*

Ad 1

Minister Sprawiedliwości sprawuje zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, którego zakres określają przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 334, dalej jako: u.s.p.). Stosownie do treści art. 37g § 1 u.s.p., w ramach nadzoru zewnętrznego Minister Sprawiedliwości analizuje informacje roczne o działalności sądów, ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych i wydaje zarządzenia w tym zakresie. Poza zakresem nadzoru Ministra pozostaje badanie toku postępowania w poszczególnych sprawach. Minister Sprawiedliwości nie ma wglądu w akta toczących się spraw i nie może oceniać na ich podstawie sprawności postępowania, ani objąć tego postępowania nadzorem. Takie uprawnienie posiada prezes sądu, który w ramach sprawowanego wewnętrznego nadzoru administracyjnego został wyposażony w kompetencje do badania sprawności postępowania, żądania wyjaśnień, usunięcia uchybień, jak również uchylania czynności administracyjnych niezgodnych z prawem, naruszających sprawność postępowania

sądowego lub z innych przyczyn niecelowych (art. 37 § 1 i § 3 oraz art. 37b § 1 u.s.p.), a także - zarządzenia lustracji postępowania.

Sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądów polega na analizie i ocenie prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego, przy czym czynności z zakresu nadzoru administracyjnego nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której sędziowie i asesory sądowi są niezawisli (art. 9b u.s.p.). Ocena merytoryczna wydanych orzeczeń pozostaje zatem poza zakresem uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi, które mogą dotyczyć wyłącznie działalności administracyjnej, a nie orzeczniczej sądów (art. 9a i 9b ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Z uwagi na to, że z cytowanych przepisów wynika, że orzeczenia niezawisłych sądów nie mogą być przedmiotem badania służb nadzoru Ministerstwa Sprawiedliwości, ani organów nadzoru wewnętrznego, to tym samym wyłączona jest jakakolwiek ingerencja w proces orzeczniczy, czy też ocena wydanych orzeczeń przez organy nadzoru administracyjnego. Minister i Prezes Sądu nie mają kompetencji do oceny czy postanowienie wydane w sprawie V ACo 839/24, a zaskarżone w sprawie V ACz 1316/25 jest prawidłowe. Co więcej, Minister Sprawiedliwości nie ma również kompetencji do badania praktyki orzeczniczej konkretnego Sądu pod kątem naruszeń przepisów postępowania cywilnego, czy zasad rzetelnego procesu, gdyż byłaby to nieuprawniona ingerencja w działalność orzeczniczą sądu. Nieprawidłowości w zakresie podjętych decyzji orzeczniczych mogą być eliminowane jedynie w toku kontroli instancyjnej na skutek rozpoznania wniesionego przez stronę środka zaskarżenia. W toku postępowania cywilnego stronie służy środek odwoławczy od każdego merytorycznego rozstrzygnięcia sądu inicjujący kontrolę judykacyjną w ramach kontroli odwoławczej przeprowadzonej przez sądy w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Dodać należy, że nadzór judykacyjny wykonywany jest nie przez Ministra Sprawiedliwości, lecz przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do treści interpelacji podnieść należy, że Minister Sprawiedliwości nie ma również wpływu na obsadę sądu, a stronie formułującej konkretne zarzuty do składu sądu służy wniosek o wyłączenie sędziego.

Ad 2

Do ustawowych zadań Ministra Sprawiedliwości nie należy ujednolicanie orzecznictwa. Minister Sprawiedliwości nie ma takich kompetencji ustawowych ani narzędzi prawnych. Minister Sprawiedliwości nie prowadzi monitoringu dotyczącego nieprawidłowości w postępowaniach cywilnych, gdyż taki nadzór merytoryczny byłby ingerencją w kwestie orzecznicze, co w świetle przepisów ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz postanowień Konstytucji jest niedopuszczalne. Kwestie nieprawidłowości w orzecznictwie są monitorowane przez Sąd Najwyższy w ramach nadzoru judykacyjnego.

Niezależnie od powyższego informuję, że zgodnie z art. 47a § 1 u.s.p., sprawy są przydzielane sędziom i asesorum sądowym losowo, w ramach poszczególnych kategorii spraw, chyba że sprawa podlega przydziałowi sędziemu pełniącemu dyżur. Przydział spraw w ramach poszczególnych kategorii jest równy, chyba że został zmniejszony z uwagi na pełnioną funkcję, uczestniczenie w przydziale spraw innej kategorii lub z innych przyczyn przewidzianych ustawą.

Zmiana składu sądu może nastąpić w sytuacjach opisanych w art. 47b u.s.p., zatem tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Powołany przepis stosuje się odpowiednio, jeżeli konieczne jest podjęcie czynności w sprawie, w szczególności, gdy wynika to z odrębnych przepisów lub przemawia za tym wzgląd na sprawność postępowania, a skład sądu, któremu została przydzielona sprawa, nie może jej podjąć, czynność ta jest podejmowana przez skład sądu wyznaczony zgodnie z planem zastępstw, a jeżeli czynność nie jest objęta planem zastępstw, przez skład sądu wyznaczony zgodnie z art. 47a u.s.p.

Kolejno art. 37b § 1 pkt 3 u.s.p., określa zakres wewnętrznego nadzoru administracyjnego prowadzonego przez prezesów sądów, do którego zaliczono także kontrolę przydzielania sędziom, asesorom sądowym i referendarzom sądowym spraw oraz ocenę ich równomiernego obciążenia pracą.

Szczegółowy sposób przydzielania spraw sędziom reguluje System Losowego Przydziału Spraw (SLPS), znajdujący swoje podstawy w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18.06.2019 r. (Dz.U. z 2024 r., poz. 867).

Stosownie do art. 379 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 1568), nieważność postępowania zachodzi: [...] jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy.

3 lutego 2025 r., na wspólnej konferencji prasowej Ministra Sprawiedliwości i Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury, Pan prof. Krystian Markiewicz przedstawił dwa projekty ustaw przygotowane przez KKUSiP, dotyczące problemu wadliwych powołań sędziowskich w latach 2018-2025. Projekty te stały się w Ministerstwie Sprawiedliwości przedmiotem intensywnych prac, tak aby na poziomie ustrojowym rozwiązać problemy wynikające z konsekwencji powoływania osób na urząd sędziego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej w kształcie sprzecznym z Konstytucją RP. Zwieńczeniem wstępnego etapu tych prac stał się projekt ustawy o przywróceniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie, który podano do publicznej wiadomości 24 kwietnia 2025 r. Z treścią projektu można się zapoznać na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, pod poniższym adresem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-ustawy-o-przywroceniu-ladu-konstytucyjnego-w-sadownictwie>

Celem tego projektu jest przywrócenie ładu konstytucyjnego w sądownictwie. Zgodnie z zasadniczymi motywami reformy chodzi przede wszystkim o uregulowanie statusu osób powołanych na urząd sędziego na wniosek obecnej Krajowej Rady Sądownictwa. Projekt

zakłada, że nastąpi to przez kompleksową, ustawową regulację skutków uchwał obecnej Rady. Skutki te są zróżnicowane ze względu na sytuację prawną, w której znajdowały się osoby powołane w latach 2018–2025 na urząd sędziego na wniosek wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa.

W Ministerstwie Sprawiedliwości został także przygotowany projekt z 11 stycznia 2024 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (projekt nr UD6). Ustawa została uchwalona przez Sejm 12 kwietnia 2024 roku (druk 219). Celem ustawy jest przede wszystkim przywrócenie treści zgodnej z Konstytucją RP przepisom regulującym sposób wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa oraz usunięcie negatywnych konsekwencji wadliwego rozwiązania obowiązującego od 2018 roku.

Ustawa ma również na celu dostosowanie przepisów ustawowych do standardów określonych w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz w orzeczeniach Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, dotyczących gwarancji odrębności i niezależności władzy sądowniczej od innych władz państwowych, w tym gwarancji niezależności Krajowej Rady Sądownictwa od organów władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej w procedurze powoływania sędziów. Ustawa przewiduje m.in., że 15 sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa będzie wybieranych w wyborach bezpośrednich przez wszystkich sędziów polskich sądów: <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=219>.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej 2 sierpnia 2024 roku skierował ww. ustawę do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej.

Kolejną ważną zmianę dla sądownictwa przewiduje przygotowany przez resort sprawiedliwości projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych z 16 kwietnia 2024 roku (projekt nr UC35). Sejm RP uchwalił tę ustawę 6 marca 2025 roku, w dniu 16 kwietnia 2025 roku ustawa została podpisana przez Prezydenta RP. Ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod pozycją 526.

Nowelizacja wprowadza przejrzyste zasady delegowania przez Ministra Sprawiedliwości sędziego sądu powszechnego do pełnienia obowiązków orzeczniczych, a także reguluje kwestie związane z dodatkami przysługującymi w związku z delegowaniem. Ustawa stanowi realizację wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 16 listopada 2021 roku w sprawach połączonych od C-748/19 do C-754/19.

W Ministerstwie Sprawiedliwości został przygotowany także kolejny projekt zmiany Prawa o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, który ma na celu zwiększenie poziomu samorządności sądów i demokratyzację funkcjonowania ich organów, jak również zmiany w zakresie organizacji sądów dyscyplinarnych i instytucji rzeczników dyscyplinarnych. Drugi obszar zmian jest związany z przywróceniem elementarnego ładu w szeroko rozumianym wymiarze sprawiedliwości, w zakresie odnoszącym się do niezawisłości sędziowskiej oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów (nr projektu UD206).

Planowane zmiany przewidują m.in.:

- 1) zniesienie regulacji zakładających zakaz kwestionowania umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawnej, a także zakaz ustalania lub oceny przez sąd lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości,
- 2) zniesienie przepisów zobowiązujących sędziów do składania pisemnych oświadczeń o członkostwie w zrzeszeniu, w tym w stowarzyszeniu, o funkcji pełnionej w organie fundacji nieprowadzącej działalności gospodarczej, o członkostwie w partii politycznej,
- 3) uchylenie regulacji przewidujących odpowiedzialność dyscyplinarną z tytułu „odmowy wykonywania wymiaru sprawiedliwości”, „działania lub zaniechania mogącego uniemożliwić lub istotnie utrudnić funkcjonowanie organu wymiaru sprawiedliwości”, a także „działania kwestionującego istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego, lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej”.

Ponadto projektowana ustawa przewiduje wyeliminowanie z porządku prawnego regulacji funkcjonalnie sprzężonych ze znoszonymi przepisami, zakwestionowanymi przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a odnoszących się do badania spełniania przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Procedura w tym zakresie stanie się bezprzedmiotowa w związku ze zniesieniem zakazów dotyczących oceny prawidłowości umocowania organów władzy publicznej.

Treść projektu wraz z uzasadnieniem została opublikowana w serwisie Rządowego Centrum Legislacji: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12395952>.

Warto podkreślić, że Ministra Sprawiedliwości w pracach nad kompleksową reformą wymiaru sprawiedliwości wspiera powołana 13 marca 2024 roku Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury. Celem Komisji jest opracowywanie projektów aktów normatywnych o podstawowym znaczeniu dla wymiaru sprawiedliwości.

Z wynikami prac Komisji można się zapoznać w serwisie Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/komisja-kodyfikacyjna-ustroju-sadownictwa-i-prokuratury>

Obecnie trwają nadal w Ministerstwie Sprawiedliwości i w Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury, prace mające na celu, na poziomie ustrojowym, rozwiązać problemy wynikające z konsekwencji powoływania osób na urząd sędziego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa działającej w kształcie sprzecznym z Konstytucją RP.

20 sierpnia 2025 r. Przewodniczący KKUSiP dr hab. Krystian Markiewicz, prof. UŚ, powołał Zespół Problemowy do spraw pozycji ustrojowej sędziów. W skład zespołu weszli: Przewodniczący Zespołu – sędzia dr hab. Marcin Walasik, prof. UAM. Członkowie Zespołu: r.pr. Mateusz Grabarczyk, sędzia dr hab. Krystian Markiewicz, prof. UŚ, sędzia Bartłomiej Przymusiński, r.pr dr hab. Bartosz Wołodkiewicz.

Minister Sprawiedliwości zdaje sobie sprawę z problemów jakie wynikają z działalności Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym, niekonstytucyjnym kształcie i jest zdeterminowany w walce o przywrócenie konstytucyjnego ładu w polskim systemie sędziowskim.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/